

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33338
Nom	Neuropsicologia
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1319 - Grau de Psicologia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	4	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1319 - Grau de Psicologia	37 - Neuropsicologia	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
ESPERT TORTAJADA, RAUL	268 - Psicobiologia

RESUM

La Neuropsicologia és una disciplina científica fonamentalment clínica, que convergeix entre la Neurologia i la Psicologia. La neuropsicologia estudia els efectes que una lesió, dany o funcionament anòmal en les estructures del sistema nerviós central causa sobre els processos cognitius, psicològics, emocionals i del comportament individual. Estos efectes o dèficit poden estar provocats per traumatismes craneoencefàlics, accidents cerebrovasculars (ictus), tumors cerebrals, malalties neurodegeneratives (v.g. Alzheimer, esclerosi múltiple, Parkinson, etc.) o malalties del neurodesenvolupament (epilèpsia, trastorns de l'espectre autista, paràlisi cerebral, trastorn per dèficit d'atenció/hiperactivitat, etc.). Aquestes etiologies anteriorment comentades poden afectar diversos dominis cognitius com ara el llenguatge, l'atenció, la memòria, les gnòsies, les praxies, el raonament abstracte o la intel·ligència, entre d'altres. Per al diagnòstic d'estes alteracions el neuropsicòleg sol emprar test neuropsicològics, així com proves de neuroimatge estructural i/o funcional, amb l'objectiu de dissenyar programes específics de rehabilitació o d'estimulació cognitiva per a intentar recuperar o bé suplir la funció cognitiva perduda després de la lesió.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Psicología fisiológica I i II

COMPETÈNCIES

1319 - Grau de Psicologia

- Ser capaç de diagnosticar seguint els criteris propis de la professió
- Saber analitzar i interpretar els resultats de l'avaluació.
- Saber proporcionar retroalimentació als destinataris de forma adequada i precisa.
- L'alumne/a coneixerà els diferents trastorns neuropsicològics, les tècniques per al seu diagnòstic i les seues etiologies principals.
- L'alumne/a podrà realitzar una valoració neuropsicològica abreujada a un voluntari/ària real.
- L'alumne/a estarà capacitat/ada per a emetre un informe neuropsicològic d'un cas clínic real.
- L'alumne/a coneixerà la mecànica de passar proves neuropsicològiques.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Identificar, aplicar i interpretar dades procedents de les diferents tècniques en Neuropsicologia Identificar les etiologies neuropsicològiques.

Identificar les diferències de gènere en l'avaluació neuropsicològica

Diagnosticar síndromes neuropsicològics

Aplicar les tècniques i test neuropsicològics per a pacients amb lesions cerebrals que afecten la cognició i/o la conducta

Realitzar un informe neuropsicològic fonamentat en la valoració

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Història i mètodes

-Introducció històrica
-Mètodes de la Neuropsicologia: Anàlisis macroscòpic i microscòpic. TAC. RM. Morfometria. Asimetries in vivo. Ventriculometria. ROIs (regions de interès). Estimulació elèctrica cerebral. TMS. Tècnica de Wada. Campos visuals separats. Escucha dicòtica. Temps de reacció. Mètode sustractiu de Donders. Electroencefalografia (EEG) i potencials evocats (PE). Magnetoencefalografia (MEG). Tomografia per emissió de positrons (PET) i tomografia d'emissió monofotònica (SPECT). Topografia òptica digital. Resonància magnètica funcional (RMf). Espectroscòpia per resonància magnètica (RMs).

2. Asimetria cerebral

Asimetries anatòmiques i bioquímiques
Asimetries funcionals
Lateralització del llenguatge
Lateralització de processos no lingüístics
Preferència manual i asimetria cerebral
Diferències de sexes

3. Amnesies i alteracions de la memòria

Introducció: Localització de la memòria
Tipus d'amnèsies
Alteracions de memòria en l'envelliment i en malalties neurològiques

4. El llenguatge i les seues alteracions

Bases neurals del llenguatge (models)
Semiologia de les afàsies
Alèxies i agraphies
Aprosodies

5. Les agnòsies

Concepte i tipus.
Agnòsies visuals: Separació de sistemes
Dissociació visuoperceptiva i visuoespacial
Alteracions visuoperceptives
Alteracions visuoespacials
Alteracions visuoconstructives
Agnòsies auditives
Somatognòsies

6. Les apràxies

Concepte i antecedents
El diagnòstic d'apraxia
Apraxia ideomotora
Models explicatius
Ganglis basals i apraxia
Altres apraxies

7. El lòbul frontal i les seues disfuncions

Introducció
Anatomia dels lòbuls frontals
Funcions
Síndromes del lòbul frontal

8. Envel·liment, demències i altres processos neurodegeneratius

Envel·liment normal: Canvis cerebrals i cognitius
Deteriorament cognitiu lleu
Les demències: Generalitats
Malaltia d'Alzheimer
Demència de cossos de Lewy
Demències frontotemporals
Demències vasculars
Demències subcorticals
Demències priòniques

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	45,00	100
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	25,00	0
Lectures de material complementari	10,50	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
Resolució de casos pràctics	12,00	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

Tutories programades individuals o en grup per a la supervisió de treballs pràctics, orientació i resolució de dubtes.

Activitats d'aprenentatge individuals i grupals, realització d'activitats pràctiques.

Classes magistrals mitjançant presentacions amb material audiovisual i noves tecnologies sobre tècniques i principals patologies en Neuropsicologia Clínica.

Pràctiques sobre com realitzar una valoració neuropsicològica amb maneig de tests i barems, visionat de vídeos i estudi de casos clínics de pacients reals sobre diverses patologies, incloent la realització d'una valoració neuropsicològica real

AVALUACIÓ

La prova de rendiment sobre el nivell de coneixements teòrics assolits per l'estudiant es realitzarà en forma d'examen de 40 ítems, amb preguntes tipus test de resposta múltiple amb 3 alternatives. Serà necessari obtindre una qualificació del 50% (3 punts) en esta prova test per a superar l'assignatura. En tot cas, la qualificació màxima en la prova test suposarà el 60% de la nota global (6 punts). El 40% restant s'obtindrà en forma de treballs: un dels treballs consistirà en una xicoteta revisió bibliogràfica d'un tema proposat (amb un màxim de 15 fulls, incloent-hi la bibliografia). Aquest treball valdrà un màxim de 2 punts dins de la valoració global de la assignatura. L'altre treball (que també valdrà 2 punts com a màxim) consistirà en la valoració neuropsicològica i realització d'un informe seguint les guies que es donaran a classe. En cas de suspendre un o ambdós treballs, aquestos serán recuperables en segona convocatòria (abans del examen) repetint-los de nou amb una temàtica diferent (en cas del treball de revisió) o amb un informe neuropsicològic nou o be millorat.

Es considerarà aprovat a partir d'una nota global de 5 punts. La nota dels treballs es guardarà per a la segona convocatòria (juliol), en cas de suspendre l'examen tipus test, o de no presentar-se a la primera. Si l'estudiant es presenta a l'examen no podrà renunciar a la seua nota per a pujar-la a la segona convocatòria. Cap estudiant no podrà fer un canvi de grup per raons d'horari una vegada matriculat oficialment.

La matrícula d'honor (1 per cada 20 estudiants) s'atorgarà directament a les millors notes (sempre a partir de 9). En cas de notes idèntiques de candidats a MH, el professor podrà realitzar una prova oral. L'ús de telèfons mòbils, tauletes o ordinadors portàtils podrà restringir-se durant la classe.

Advertència sobre plagis:

La copia o plagi manifest de qualsevol tasca part de l'avaluació suposarà la impossibilitat de superar l'assignatura, sometent-se seguidament als procediments disciplinaris oportuns.

S'ha de tindre en compte que, d'acord amb l'article 13. d) de l'Estatut de l'Estudiant Universitari (RD 1791/2010, de 30 de desembre), és deure d'un estudiant abstenir-se en la utilització o cooperació en procediments fraudulents en les proves d'avaluació, en els treballs que es realitzen o en documents oficials de la universitat.

Sistema de qualificació:

L'avaluació de l'assignatura i la impugnació de la qualificació obtinguda estan sotmeses a allò que disposa el Reglament d'Avaluació i Qualificació de la Universitat de València per a títols de Grau i Màster (ACGUV 108/2017 de 30 de maig de 2017).

http://www.uv.es/graus/normatives/2017_108_reglament_avaluacio_qualificacio.pdf

D'acord amb aquesta, se concreta en expressió numèrica de 0 a 10 amb un decimal, usant la següent escala de qualificació:

- De 0 a 4.9: suspens.
- De 5 a 6.9: aprovat.
- De 7 a 8.9: notable.
- De 9 a 10: excel·lent o excel·lent matrícula de honor.

Sols se sumaran els diferents apartats contemplats en l'avaluació quan es superen els requisits mínims establerts per a cadascun d'ells.

En l'acta de l'assignatura s'incorporarà la qualificació obtinguda en primera convocatòria d'acord amb les següents regles:

- Si no hi ha qualificació de l'apartat d'avaluació amb major ponderació, la qualificació serà NO PRESENTAT, amb independència de la resta.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació amb major ponderació, i aquest no arriba als requisits mínims, es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació d'aquest apartat.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació amb major ponderació, y aquest supera els requisits mínims establerts, però no s'arriba als requisits en algun de la resta d'apartats, es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació de l'apartat per el qual no supera l'assignatura.

En segona convocatòria, se procedirà d'acord amb les següents regles:

- Sols s'utilitzarà l'opció NO PRESENTAT, quan no s'haja presentat a més d'un dels apartats d'avaluació, incloent entre aquests el de major ponderació.
- Si hi ha qualificacions en tots els apartats d'avaluació i no se compleixen requisits mínims en algun, constarà SUSPENS i la nota en base 10 corresponent a l'apartat que no s'ha superat. Si fóra més d'un apartat el no superat, constarà la màxima nota dins del suspens en base 10.

- Si no se supera algun dels requisits mínims o falta algun apartat d'avaluació es farà constar SUSPENS i nota numèrica la mitjana de puntuacions sent 0,0 la part no presentada (màxim possible 4.9).

Reglament sobre impugnació de qualificacions:

La consulta i impugnació de la qualificació obtinguda en tasques d'avaluació, quedarà sotmesa a allò disposat en el Reglamento de Impugnación de Calificaciones (ACGUV de 29 de abril de 2008) (<http://www.uv.es/=sgeneral/Reglamentacio/Doc/Estudis/C9.pdf>).

Avançament de convocatòria:

Respecte a la possibilitat que un estudiant sol·licite un avançament de convocatòria, tal com estableix la normativa vigent, l'avaluació consistirà en la realització obligatòria d'un examen sobre coneixements teòricopràctics (que suposarà el 70% de la nota final) i d'un informe final (que suposarà el 30% de la nota final).

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Junqué C. y Barroso J. (2009). Manual de Neuropsicología. Madrid: Síntesis.
- Tirapu, J., Ríos, M, y Maestú, F. (2011). Manual de Neuropsicología. Barcelona: Editorial Viguera (2ª Edición).
- Tirapu-Ustárriz, J, García-Molina J., Rios-Lago, M., Ardila, R. (2012). Neuropsicología de la corteza prefrontal y las funciones ejecutivas

Complementàries

- Arnedo, M. (Coord) (2012). Neuropsicología: Casos prácticos. Medica-Panamericana
- Kolb B. y Whishaw I.Q. (2006). Fundamentos de Neuropsicología Humana. Madrid: Médica Panamericana.
- Peña-Casanova J. (2007). Neurología de la conducta y neuropsicología. Madrid: Médica Panamericana.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. CONTINGUTS

He eliminat, per detecció de duplicitats durant el Grau, l'antic tema 2:

Asimetrías cerebrales:

- Asimetries anatòmiques i bioquímiques
- Asimetries funcionals.
- Lateralització del llenguatge
- Lateralització dels processos no lingüístics.
- Preferència manual i asimetria cerebral
- Diferències de gènere

S'ha canviat pel actual tema 2: ETIOLOGIES. La resta de continguts continua igual

1. Tècniques en Neuropsicologia

Introducció històrica

Mètodes de la Neuropsicologia: Anàlisi macroscòpic i microscòpic. TAC. RM. Morfometria. Asimetries "in vivo". Ventriculometria. ROIs (regions d'interés). Estimulació elèctrica cerebral. TMS. Tècnica de Wada.

Camps visuals separats. Escolta dicòtica. Temps de reacció.

Electroencefalografia (EEG) i potencials evocats (PE). Magnetoencefalografia (MEG) . Tomografia per emissió de positrons (PET) i tomografia d'emissió monofotònica (SPECT). Topografia òptica digital. Tractografia (RM-DTI)

Ressonància magnètica funcional (RMf). Espectroscòpia per ressonància magnètica (RMs).

2. Etiologies de les malalties neurològiques

- Accidents cervell-vasculars
- Tumors cerebrals

-Traumatismes cranioncefàlics

-Infeccions

3. Amnesies i alteracions de la memòria

Introducció: Neuroanatomia de la memòria

Tipus d'amnesies

Alteracions de memòria en l'envelliment i en malalties neurològiques

4. El llenguatge i les seues alteracions

Bases neurals del llenguatge (models)

Semiologia de las afasies

Alexies i agrafies

Aprosodies i acalculies

5. Las agnèsies

Concepte i tipologia de les agnèsies

Agnèsies visuals: Neuroanatomia

Disociació visuoperceptiva i visuoespacial

Alteracions visuoperceptives

Alteracions visuoespacials

Alteracions visuoconstructives

Agnèsies auditives

Somatognosias

6. El lòbul frontal i les seues disfuncions

Introducció

Anatomía de los lóbulos frontales

Funcions

Síndromes del lòbul frontal

7. Envel·liment, demències i altres processos neurodegeneratius

Envel·liment normal: Canvis cerebrals i cognitius

Deteriorament cognitiu lleu

Les demències: Generalitats i classificació

Malaltia d'Alzheimer i altres demències

2. VOLUMEN DE TREBALL I PLANIFICACIÓ TEMPORAL DE LA DOCÈNCIA

Les classes s'adaptaran al format híbrid o online i s'estendran el temps que determine la Comissió Acadèmica de Títol d'acord amb les directrius que es reben des de Rectorat.

El volum de treball s'adaptarà al model vigent a cada moment.

3. METODOLOGIA DOCENT

Tutories programades individuals per a la supervisió de treballs pràctics, orientació i resolució de dubtes. Activitats d'aprenentatge individuals i grupals, realització d'activitats pràctiques. Classes magistrals per mitjà de presentacions amb material audiovisual (i powerpoint locutados, si és el cas) i noves tecnologies sobre tècniques i principals patologies en Neuropsicologia Clínica. Pràctiques sobre com realitzar una valoració neuropsicològica amb maneig de tests i barems, visionat de vídeos i estudi de casos clínics de pacients reals sobre diverses patologies, incloent la realització d'una valoració neuropsicològica real adaptada a les exigències COVID19 i un treball de revisió triat per l'estudiant.

4. AVALUACIÓ

Les proves finals (examins) es farán d'acord amb el règim que determinen els acords del Consell de Govern vigents en el seu moment.

La prova de rendiment sobre el nivell de coneixements teòrics assolits per l'estudiant es realitzarà en forma d'examen de 40 ítems, amb preguntes tipus test de resposta múltiple amb 3 alternatives. Serà necessari obtenir una qualificació **del 50% (2,5 punts)** en esta prova test per a superar l'assignatura. En tot cas, la qualificació màxima en la prova test suposarà el 50% de la nota global (5 punts). En el cas que les circumstàncies sanitàries no permetan la realització de l'examen de forma presencial, es farà en format online mitjançant les eines disponibles a aula virtual al mateix dia i hora de la convocatòria oficial establerta pel centre.

El **50% restant** s'obtindrà en forma de treballs: un dels treballs consistirà en una revisió bibliogràfica d'un tema escollit per l'alumne (amb un màxim de 15 fulls, incloent-hi la bibliografia). Aquest treball valdrà un **màxim de 2,5 punts** dins de la valoració global de la assignatura. L'altre treball (que també **valdrà 2,5 punts** com a màxim) consistirà en la valoració neuropsicològica i realització d'un informe seguint les guies i recomanacions en temps de COVID19 que es donaran a classe. En cas de suspendre un o ambdós treballs, aquests seran recuperables en segona convocatòria (abans del examen) repetint-los de nou amb una temàtica diferent (en cas del treball de revisió) o amb un informe neuropsicològic nou o be millorat.

Es considerarà aprovat a partir d'una nota global de 5 punts. La nota dels treballs es guardarà per a la segona convocatòria (juliol), en cas de suspendre l'examen tipus test, o de no presentar-se a la primera. Si l'estudiant es presenta a l'examen no podrà renunciar a la seua nota per a pujar-la a la segona convocatòria. La matrícula d'honor (1 per cada 20 estudiants) s'atorgarà directament a les millors notes (sempre a partir de 9). En cas de notes idèntiques de candidats a MH, el professor podrà realitzar una prova oral. L'ús de telèfons mòbils, tauletes o ordinadors portàtils podrà restringir-se durant la classe.

Advertència sobre plagis: La copia o plagi manifest de qualsevol tasca part de l'avaluació suposarà la impossibilitat de superar l'assignatura, sometent-se seguidament als procediments disciplinaris oportuns. S'ha de tindre en compte que, d'acord amb l'article 13. d) de l'Estatut de l'Estudiant Universitari (RD 1791/2010, de 30 de desembre), és deure d'un estudiant abstenir-se en la utilització o cooperació en procediments fraudulents en les proves d'avaluació, en els treballs que es realitzen o en documents oficials de la universitat. Sistema de qualificació: L'avaluació de l'assignatura i la impugnació de la qualificació obtinguda estan sotmeses a allò que disposa el Reglament d'Avaluació i Qualificació de la Universitat de València per a títols de Grau i Màster (ACGUV 108/2017 de 30 de maig de 2017).

http://www.uv.es/graus/normatives/2017_108_reglament_avaluacio_qualificacio.pdf

Sols se sumaran els diferents apartats contemplats en l'avaluació quan es superen els requisits mínims establerts per a cadascun d'ells. En l'acta de l'assignatura s'incorporarà la qualificació obtinguda en primera convocatòria d'acord amb les següents regles:

- Si no hi ha qualificació de l'apartat d'avaluació amb major ponderació, la qualificació serà NO PRESENTAT, amb independència de la resta.

- Si hi ha qualificació en l' apartat d' avaluació amb major ponderació, i aquest no arriba als requisits mínims, es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació d' aquest apartat.
- Si hi ha qualificació en l' apartat d' avaluació amb major ponderació, i aquest supera els requisits mínims establerts, però no s' arriba als requisits en algun de la resta d' apartats, es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació de l' apartat per el qual no supera l' assignatura.

En segona convocatòria, se procedirà d' acord amb les següents regles:

- Sols s'utilitzarà l' opció NO PRESENTAT, quan no s' haja presentat a més d' un dels apartats d' avaluació, incloent entre aquests el de major ponderació.
- Si hi ha qualificacions en tots els apartats d' avaluació i no se compleixen requisits mínims en algun, constarà SUSPENS i la nota en base 10 corresponent a l' apartat que no s'ha superat. Si fóra més d' un apartat el no superat, constarà la màxima nota dins del suspens en base 10.
- Si no se supera algun dels requisits mínims o falta algun apartat d' avaluació es farà constar SUSPENS i nota numèrica la mitjana de puntuacions sent 0,0 la part no presentada (màxim possible 4.9).

Reglament sobre impugnació de qualificacions: La consulta i impugnació de la qualificació obtinguda en tasques d' avaluació, quedarà sotmesa a allò disposat en el Reglamento de Impugnación de Calificaciones (ACGUV de 29 de abril de 2008) (<http://www.uv.es/=sgeneral/Reglamentacio/Doc/Estudis/C9.pdf>).

Avançament de convocatòria: Respecte a la possibilitat que un estudiant sol·licite un avançament de convocatòria, tal com estableix la normativa vigent, l' avaluació consistirà en la realització obligatòria d' un examen sobre coneixements teòricopràctics (que suposarà el 50% de la nota final) id' un informe neuropsicològic (que suposarà el 25% de la nota final), i de un treball de revisió (que suposarà el 25% de la nota final).

5. BIBLIOGRAFIA

Junqué C. y Barroso J. (2009). Manual de Neuropsicología. Madrid: Síntesis.

Tirapu, J., Ríos, M, y Maestú, F. (2011). Manual de Neuropsicología. Barcelona: Editorial Viguera (2ª Edición).

Tirapu-Ustárrroz, J, García-Molina J., Rios-Lago, M., Ardila, R. (2012). Neuropsicología de la corteza prefrontal y las funciones ejecutivas

Complementaries

Arnedo, M. (Coord) (2012). Neuropsicología: Casos prácticos. Medica-Panamericana

Kolb B. y Whishaw I.Q. (2006). Fundamentos de Neuropsicología Humana. Madrid: Médica Panamericana.

Peña-Casanova J. (2007). Neurología de la conducta y neuropsicología. Madrid: Médica Panamericana.

